

omejevat samo na dušno pastirstvo, marveč sme in mora voditi vse življenje ljudi na zemlji.« (Str. 98.)

Temu poglavju o prodoru krščanstva slede poglavja: Srednji vek, Prehod v novi čas, XVII., XVIII. in — v drugem zvezku — XIX., konec XIX. in začetek XX. stoletja ter končno poglavje: Po svetovni vojni, kjer razpravlja o vojni in krizi, o problemu mednarodnega reda, o državnem in nacionalnem problemu, o pravni filozofiji, o filozofiji države ter gospodarstva, o ruski uganki in o usodi kulture. Vsa ta poglavja so kot začetna polno zanimivih strani in dejstev iz zgodovine, prepletenih mestoma s citati, in knjiga se zdi človeku kot razgledni stolp, raz katerega motrimo pestro vrvenje človeških misli in usmerjenj. Če pomislimo, da je to prvi poskus sistematičnega prikaza socialno-filozofske zgodovine, moramo pač oprostiti metodične nedostatke te deskriptivne kulturne zgodovine kakor tudi — zlasti mestoma — eklektično zasnovano dela. Ob koncu je dodal pisec tudi izbor sem spadajočega tujega in domačega slovstva po strokah (kompandiji in splošni pregledi, religija, filozofija, literatura, historiografija, pravo, država, gospodarstvo, družba), kakor tudi pregled svojih del. E. B.

Naša vas. Oris vede o vasi. Spisal dr. Josip Jeraj. Založila in izdala Slovenska šolska matica.

S to knjigo smo dobili Slovenci prvi očrt vede o vasi. Napisal jo je naš znani sociolog dr. Jos. Jeraj. Kakor sam pravi v predgovoru, mu je nastala iz zasnutkov predavanj, ki jih je imel na kmetijsko-nadaljevalnih tečajih, le da jih je poglobil in razširil. Uvodoma spregovori o kmečki stanovski kulturi in vaškem okolju in primerjajoč ga z industrijskim in mestnim okoljem, ki čisto na svoj način oblikujejo mladega človeka, razdeli snov na štiri poglavja: Kultura vasi, kjer govori o verskem, npravstvenem, gospodarskem, umetnostnem in izobrazbenem življenju in dejstvom na kmetih, dalje sociologija vasi (družina, sosedstvo, politično in občestveno doživljanje), psihologija vasi (kmetova duša in vrednočenja, o kmečkih tipih, kmečkem otroku, mladostniku, mladostnici) in vaška pedagogika, v katerem riše razmerje šole do vasi, svojstvene naloge vaške vzgoje, krvaveče rane vaškega občestva in vzgojo vaškega otroka in vaškega mladostnika.

Knjiga je pisana v lahkem, poljudnem slogu in vsa prilagojena našim razmeram, zlasti še štajerskemu tipu vasi, ki jo je imel pisec najbolj pred očmi. Nič čudnega, če toplo pisana knjiga prehaja mestoma v apoteozo kmetištva in vaške kulture, saj nam ona najizraziteje oblikuje našo narodno usodo. V podrobnosti se tu ne moremo spuščati, ampak se le pridružujemo želji urednika prof. dr. Ozvalda: »Naj bi se ob vodstvu in opori te bogate knjige kar najkrepkeje prerodilo življenje v slovenski vasi.« E. B.

Temelji obče metodike. Spisal dr. Stanko Gogala, 1935. Založila in izdala Slovenska šolska matica.

Ta knjiga je bila našim pedagoškim krogom potrebna. Priv. docent dr. Gogala podaja v njej zaris delokroga in vprašanj praktične pedagogike z

njemu lastno znanstveno poglobljenostjo in razpredeljenostjo vsebinskih poglavij. Vse od najsplošnejših in osnovnih vprašanj, ki zadevajo pedagoški postopek, pa do najpodrobnejših, ki govore o učni metodi, je en sam bogat in globok kažipot učitelju in vzgojniku. Knjiga bi pa utegnila živo zanimati tudi tiste kroge naše inteligence, ki jim ni ukvarjanje s šolsko deco vsakdanji kruh; v njej bodo morda našli marsikak nov in globlji pogled na vzgojno-življenjska vprašanja, ki se jim ne moremo izogniti, hkratu pa morda tudi dojel vso aktualnost učnovzgojnih zakonitosti, ki nam jih je pisec dobro razpredel in približal. Našemu osnovno- kakor tudi srednješolskemu učiteljstvu pa bo — kljub nekoliko težjemu znanstvenemu slogu — neobhodno služila za temeljitejšo orientacijo v vzgojnih vprašanjih. Saj doslej še nismo imeli tako vsestranske knjige o šolsko-vzgojnem postopku in je torej to pri nas prvi sistematičnejši poskus, znanstveno prikazati vzgojna vprašanja. Piscu se je posrečil njegov namen, »da bi spravil s tem spisom v notranji in vsebinski sklad najnovejše rezultate psihologije in vseh njenih podrobnih področij na eni strani, ter spoznavno teorijo na drugi, z občo metodiko,« kot pravi v uvodu. Zdaj, ko imamo teoretično metodiko, ki ni nič manj važna od praktične, bomo morda kmalu pričakali tudi to! E. B.

Iz sodobnega srbsko-hrvatskega književnega življenja
(Misli, portreti in ocene)

Luča« biblioteka Zadruga profesorskog društva, Beograd. I. serija. 1933.

Biblioteka »Luča« (bakla) ima značaj šolskih izdaj šolskih klasikov kot pomožna knjiga za dijake. Nudi predvsem poceni tekst, ne pa tudi razen jezikovnega tako izčrpnega komentarja kot na pr. Konovi Školski pisci. V tej prvi seriji, s katero se je to novo podjetje predstavilo, sta izšla dva srbska pisatelja (Sterija-Popović in Matavulj), dva hrvatska (Šenoa in Novak) ter en Slovenec (Cankar), poleg ene poljudno-znanstvene knjige.

1. Sterija-Popović je srbski Molière, še ves v stilu klasicistov, komediograf komičnih značajev izpred 100 leti. »Tvrđica« je Molièrov »Skopuh« v srbski obleki, »Pokondirena tikva« (= Buča, ki se je pogospodila, »jara gospoda«) pa nekake »Smešne precijoze«. Sterijeva komika obstoji v pretiranosti slabih strani značaja, v smešnih zapletih in — v jezikovni spačenosti, in ima didaktični namen, vzgajati pravo družbo. Jezik teh dveh burk je mešanica prave navlasuljene predvukove slavljanske srbščine (mi bi rekli pesniške koseščine), ki jo seveda rabi Sterija v ironičnem smislu. Poleg tega pa še pokvarjenega banatskega »modnega« jezika, polnega francoskih in nemških, z nerazumevanjem rabljenih izrazov. In še grških, slovaških, ruskih besed in nesrbske sintakse, kar vse vpliva na Srba komično, našemu dijaku pa le otežuje čitanje in razumevanje. Zato bo te »čitalniške« burke razumel le oni, ki dobro pozna jezik. Literarna vrednost teh prvih srbskih komedij pa je ravno v tem, da je ta Molière precej okretno prestavljen v pristno srbsko — sicer precej stilizirano — malomeščansko sredino. Nujno dobrodošel je jezikovni komentar.